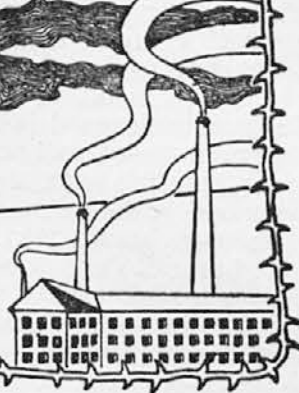

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
: petek. :

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih
ulicah št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 3—
pololetna . . . „ 1-50
četrtna . . . „ 0-75
Posam. šte. „ 0-10

Štev. 46. V LJUBLJANI, dne 15. oktobra 1909. Leto IV.

Rdeči izdajavci!

Naše krščansko-socialno delavstvo je že velikokrat izjavilo, da v delavskih zadevah ne odbija sodelovanja z nikomur, tudi s socialnimi demokrati ne. Bili smo ž njim v najhujših bojih; ko se je pa šlo za delavsko reč, smo pozabili na vse in smo vedno dejansko pomagali in sodelovali. Nam je delavska korist več kot stranka in pri tem ostanemo.

Socialni demokrati se pa pri nas drže ravno nasprotnih načel. Njim je stranka vse, delavec nič. Za strankarsko korist gredo tudi preko delavskih glav slepo naprej. Proti delavcem, ki ne gredo ž njimi, poznajo samo sovraštvo in najgrji boj. Laž, obrekovanje, lizunstvo, izdajavstvo rabijo brez pomisleka proti delavstvu, ki ne trobi ž njimi v en rog. To dokazuje, da v resnici nima nobene razsodnosti in prav nič vesti. Kakor pes na svojo kost, mislijo samo na stranko, oziroma nase.

Izkusili smo to neštetokrat. Ali niso naša delavska konsumna društva, ki smo jih začeli, ko še noben socialni demokrat pri nas ni mislil nanje, v veliko korist delavcem? Socialni demokrati so pa zasebno in v javnosti po shodih in časopisih z vso peklensko umazanostjo izpodkopali tla vsakemu našemu konsumnemu društvu in blatili osebe, ki so ga vodile. Po pravici pravimo, da je tako počenjanje peklensko. Vrag se veseli drugega škode. Socialni demokrati so pa vse storili in še delajo vse, kar morejo, da bi delavce, ki so pri naših konsumnih društvih, spravili v škodo. Seveda se jim to ni posrečilo, toda zato ni njihova hudobija nič manj grda. Ko bi mi hoteli vračati z enakim orožjem in vlačiti na dan resnične umazanosti pri njih, in govoriti o tem, kar je javno dokaznega, bi rdeči bratci drugače gledali. Toda po pravici povemo: Mi tega nismo zmožni. Nismo dozdaj delali tako in tudi v bodoče ne bomo. Umazanost pustimo socialnim demokratom celo.

Ravno taka je bila s slovenskim delavskim stavbnim društvom v Ljubljani. Tako rekoč iz nič je izkopal ob velikih žrtvah delavskih prijateljev nad sto delavskih hiš, ki so danes povprek za tretjino več vredne, nego so stale. Te stvari so znane in nam jih ni treba ponavljati. Toda pozabiti ne smemo in ne moremo, s kako lumparskimi lažmi je socialna demokracija hotela uničiti to prekoristno društvo. Lagala je, da je bankrotno, klicala je policijo in sodnijo proti delavcem; samo zato, da bi svoji stranki olajšali agitacijo proti krščanskim socialcem med delavci. Tako dela samo popolnoma besen človek, ki spada v posebno celico v norišnico, ne pa v javnost.

Pri teh in podobnih stvareh se je šlo za društva; vsaj navidezno bi se morda izgovar-

jati izkušal kak rdečkar, češ, naša organizacija se sploh bori proti vaši. Toda najnovejši izbruh socialnodemokratske neukročene strasti proti posamnim osebam ne morejo najti niti take mrežice, da bi se zakrila njihova nesramnost. Že nekaj časa sem se zlasti »Tobačni delavec« na najgrji način napada delavke, posebno prejemalke v tobačni tovarni, ki mu niso všeč. Prejemalke imajo težak, odgovoren posel; po imenu in delu bi se štelo, da so nekake nadzornice pri delu; po plači in po tem, da se xakorekoč vsak lahko zaleti vanje, so pa v vse drugačem stanju. »Tobačnega delavca« napadi imajo jasen namen očrnuti njim neljube prejemalke pri vodstvu, zraven pa vzeti jim ves vpliv pri delavkah. Prvo je tako grdo, da bi zamorec zardel, ko bi se mu kaj takega očitalo. Socialni demokrat je seveda brez vesti. Omenjamo naj le, da naj si vodstvo dobro premisli, preden bo na lumparske ovadbe te jati rdečih kričarjev začelo kako preiskavo. Mi protestiramo že naprej proti temu, da bi vodstvo šlo na lim, ki mu je nastavljen v kilavem glasilu tistih par sto zmešanih revežev. Kdor hoče kake prejskave, naj se gre osebno pritožiti. Tista papirna filika, ki nosi ime »Tobačni delavec«, naj pa gre tudi pri vodstvu tja, kamor edino spada — namreč na gnoj!

Pa še nekaj! Pravzaprav edino očitane socialnih demokratov proti našim prejemalkam je to, da agitirajo za nas. Čujte vsi rdečkarji, ki imate še kaj pameti v glavi: Kam pridemo po ti poti, če bo delavec delavca pri vodstvu tožil zavoljo agitacije, če bo že tako silno majhno svobodo s tem popolnoma uničil. Bebci ste, ki se igrate z nožem, s katerim se samj zakoljete. Mi ne gremo za vami; mi nečemo in ne bomo vlačili na dan, kaj se godi med profesionalisti, kaj delajo socialnodemokratske prejemalke in delavke; celo pisarja Kocmurja pustimo pri miru, dasi bi v imenu ogromne večine našega delavstva po pravici zahtevali, da se odstrani takega človeka od urada, kjer ima uradno priložnost marsikaj zvedeti, kar drugi ne more in s tem strankarsko izrabiti stvari, ki bi jih ne smel. Toda naša mera bo tudi tu kmalu polna: Z vso močjo, uporabivši ves svoj vpliv, bomo zatrli v kalj vsako ovađuštvo. Svarimo resno in odločno. Če pa to ne bo pomagalo, potem naj si rdečkarji posledice sami pripišejo. Proč z izdajavskim ovađuštvom in ovađuhi!

S. L. S.

V nedeljo ob pol 12. uri je ustanovni shod S. L. S. za vseslovenske pokrajine, in sicer v dvorani hotela »Union«. S. L. S. stranka koraka naprej kakor junak od zmage do zmage, od uspeha do uspeha. Ustanovila je izobraževalno organizacijo, ustanovila je gospodarsko organizacijo, organizirala je mladino, delavstvo, kmečki stan, obrtnike in izobraženstvo v svojih društvih. Združila je v sebi vse sile, vse moči slovenskega naroda. Od Mure doli do Adrije skoro ves narod stoji v njenem taboru. In človek je res lahko vesel in lahko ponosen, ko vidi vso to nešteto armado pred seboj, vse ene misli, enega duha, in kar je še bolj veselo, vsi si po poklicu in po izobraženosti tako različni ljudje, se čutijo med seboj tako domači, kakor ena sama družina; nobeden ni preziran, nobeden zapostavljen; preprost delavec poleg gosposke suknje, vsak nam je dobrodošel, vsak sprejet z odprtim srcem, kakor brat. Tukaj ni tistega frakarstva, tiste vzvišenosti, ki je ve-

liko pripomogla, da je liberalna stranka na tleh.

Prihodnjo nedeljo bo Slovenska Ljudska Stranka postavila svoji organizaciji krono.

Ob tej priliki ne smemo pozabiti tudi svojih liberalnih nasprotnikov; liberalna stranka je danes na tleh. Zgrabilo jo je slovensko ljudstvo za vrat in jo potisnilo ob zid. Dvajset let boja in nič več. Ubila se je sama s svojo protiversko gonjo in s svojim radiranim delom. Brez programa, brez cilja, brez srca je tavalala zdaj sem, zdaj tja, kakor je kazalo. Živela je od razdiranja, od zabavljanja, dokler ni sama sebe razdrla, kakor škorpiljon, ki je sam sebe pičil. Danes ima penzijo samo še na ljubljanskem magistratu.

Liberalizem je povsod propadel, ali tako korenito in tako hitro niso nikjer ž njim pomeli, kakor ravno na Slovenskem.

Slovenska Ljudska Stranka je bila vedno stranka dela in poštenja. Zavzemala se je zmiraj za koristi in težnje kmeta in delavca. Zato se je tudi delavci z vsem srcem oklepajo.

Borila se je z vso silo za splošno volivno pravico, in nji gre velik del te zasluge, da volimo tudi delavci v državni zbor in da imamo tudi delavci svojega poslanca v državni zbornici. Vedno se je potegovala za splošno delavsko zavarovanje; v vseh naših štrajkih nam je vedno zvesto na strani stala in nam pomagala, da so se srečno v korist delavstva izvršili. Poslanci Slovenske Ljudske Stranke so se vedno za naše težnje borili in nam tudi ustvarili vso delavsko in strokovno organizacijo; pri poslancih je našlo delavstvo slovensko vedno odprta vrata, in ravno sedaj se je v deželnem zboru sprejel občinski volivni red, po katerem bomo tudi delavci svoje zastopnike v občinski odbor pošiljali. Slovenska Ljudska Stranka si je izbrala svojo nalogo onemu delu naroda najprej pomagati in do veljave priti, ki je bil dose-daj najbolj zanemaren in najbolj v stran potisnjen, to je delavec in kmet.

Zato pa slovenski delavci v nedeljo ob pol dvanajstih vsi v »Union« na shod, da bomo pokazali s svojo navzočnostjo vzajemnost s to stranko, da bomo tudi mi priča tega velikega zgodovinskega dogodka slovenskega naroda.

Vseslovenska Ljudska Stranka, zavetje slovenskega kmeta in delavca, in vsega slovenskega naroda, ti dom ljudstva in lepša bodočnost naroda slovenskega, ti moč in nepremagljiva sila — pozdravljena!

× × ×

V nedeljo, dne 17. t. m., se ustanovi v Ljubljani Vseslovenska Ljudska Stranka. Slovenski poslanci, slovenski župani in zaupniki S. L. S. iz vseh slovenskih pokrajin prihite ta dan v Ljubljano.

V proslavo teh dogodkov priredi »Ljudski oder« v deželnem gledališču v nedeljo, dne 17. t. m., ob 3. uri popoldne predstavo izvirne Anton Medvedove igre »Črnošolec«. Zvečer ob 6. uri pa priredi naše vrlo slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« na čast ustanoviteljem Vseslovenske Ljudske Stranke velikansko ljudsko slavnost v vseh prostorih »Uniona« s koncerti in ljudskimi zabavami. Sodelujejo odlične umetniške moči.

Več o obeh prireditvah lepaki.

Vas, slovenske delavke in delavci, pa pozivamo, da se v najboljšem številu udeležite teh priredb, ki so prirejene na čast Vseslovenske Ljudske Stranke, ki hoče odločno zastopati tudi naše koristi!

Tobačno delavstvo.

DELAVCU KNOF!

To prav malo duhovito geslo so podtaknili naši brihtni socialni demokratje deželno-zborski večini na Kranjskem, ker je dr. Pegan na shodu tobačnega delavstva v »Unionu« rekel, da deželni odbor oziroma zbor pravzaprav ne more skoraj nič napraviti v korist delavstvu. Kdor je hotel dr. Peganov govor poslušati, in kakor pameten človek razumeti, ta ve, da so se tikale besede le industrialnega delavstva. Dalje je bilo pa iz njegovih besed tudi posneti, da se neposredno za industrialnega delavca glede plač in delavnega reda ne more ničesar storiti. Posredno more vsaka prava korporacija za delavstvo kaj storiti. Tako n. pr. če deželni zbor zniža deželne doklade ali naklade, s tem seveda posredno profitira tudi delavstvo. Kaj je v tem oziru že deželnozborska večina S. L. S. storila, in kaj še namerava storiti, to je našemu delavstvu, ki bere časopise, gotovo znano. Sicer pa pridržimo to posebnemu shodu! Za sedaj samo par opazk o tem, kar nas hoče o socialni demokratije po svojem »Tobačnem delavcu« poučiti. Najprej se spodbija nad deželnimi kranjskimi dobrodelnimi zavodi. Res deželni dobrodelni zavodi niso najboljši, a zasluga za to gre tistim, ki gredo vedno in povsod skupaj s socialnimi demokrati. Sedanji deželni odbor ima pa največjo skrb za to, kako bi se deželni dobrodelni zavodi preuredili. Vprašati naj gredo sociji na Studenec, ali v bolnišnico, ali hiralnico, in zvedeli bodo za vse polno novih preuredb, ki kažejo velikansk napredek. Deželna porodnišnica! Pravijo, da delavko pretrese mrzla pri samem imenovanju te porodnišnice. Že zna biti, ali človek, ki je to pisal, je moral ravno kot novorojeno dete priti iz porodnišnice, ker bi sicer moral vedeti, da je porodnišnica državna in ne deželna. Sicer pa zoper porodnišnico ni bilo doslej slišati nobenih pritožb in naj jih socialistični obrekovalci le povejo, da se bo dalo preiskati, če so resnične. Plače, delavske razmere, bolniško in nezgodno zavarovanje deželnih uslužbencev je tudi baje slabo, tako trdi modra glava socialistovska, ki pa je gotovo zadnjega pol leta prespala, kajti sicer bi morala vedeti, da ga ni deželnega uslužbenca, kateremu se ne bi bila plača izboljšala in službene razmere preuredile. Vsi deželni uslužbenci z izjemo dacarjev imajo pravico do pokojnine iz deželnega zaklada. Za dacarje pa plačuje vse zavarovalne prispevke dežela. — Spati in z zaprtimi očmi ter gluhi ušesi in prazno butico po svetu hoditi in čez vse zabavljati je seveda lahko. Težje je seveda resnico govoriti, zlasti ljudem, ki hodijo pod »Rdečim praporom«. Zboljšanje zdravstvenih razmer! Neumno mora biti delavstvo, ki verjame takemu glasilu, kakor je »Tobačni delavec«. Nova deželnozborska večina je sklenila, da nastavi posebnega deželnega zdravstvenega poročevalca, ki bo deželnemu odboru stavil predloge in dajal nasvete, kako skrbeti za ljudsko zdravstvo. Lažnjivemu sociju ni všeč kranjsko šolstvo! Našim poslancem tudi ne, zato so stavili že celo vrsto koristnih predlogov v deželnem zboru, ki se tičejo šolstva, in so se v kratkem času izdelali tri zakonski načrti, ki bodo obstoječe razmere zboljšali. Treba je samo brati pametne liste, in ne take, kakoršen je »Tobačni delavec«, čegar sodrugini morajo imeti glavno od vseh strani zaplankano. »Tobačni delavec« trdi, da je užitnina na Kranjskem skoraj povsod v rokah privatnih špekulantov. To je bilo res. Sedanja večina deželnozborska je pa sklenila, da dežela sama jemlje užitnino v zakup. In v resnici je deželni odbor kranjski že celo vrsto užitninskih zakupnih okrajev iztrgal iz rok privatnih špekulantov. Tako n. pr. okraje: Tržič, Kočevje i. dr. Če gremo tako od očitka do očitka, se razvidi, da je vsa pisarija »Tobačnega delavca« deloma zlobno obrekovanje, deloma neumnost, dve lastnosti, ki se silno radi parita. Prilika bo dana našim poslancem, da se s temi bedastimi očitki še bolj na podrobno bavijo. Za danes samo to lahko rečemo, kar vsakdo lahko iz gorenjega posname, da so v tem storili že vse, kar želi »Tobačni delavec« in kar jim »Tobačni delavec« lažnjivo odreka. Če bi se bil hotel dr. Pegan bahati, bi se bil z gorenjimi stvarmi prav lahko pobahal, kajti vse to ni »knof«, ampak dober, pošten »groš«. Če se pa dr. Pegan s temi stvarmi, ki so bile že takrat, ko je v »Unionu« govoril po večini izdelane in izvršene, ni bahal, priča le o skromnosti naših poslancev. Seveda, če bi socialni demokratje le polovico takih uspehov dosegli, bi se njihovi poslanci bahali in napenjali, kakor svinjski mehur, ki leži teden dni v vodi.

Začasno vpokojena je Netka Simončič. V tvornici je delala 26 let. Netka Simončič je ena

najpridnejših in najvnetejših naših somišljenic. Ni bila v raznih odborih zaradi svoje skromnosti, a za našo sveto stvar je delala veselo, navdušeno, vztrajno in previdno. Želimo ji, naj se dobro okrepča v pokoju in upamo, da bo tudi v pokoju odločna agitatorica naše svete stvari.

Sobotno prosto popoldne se uvečavi po novem letu. Delalo se bo za to vsak dan dvanaest minut več. Po shodih in s spomenicami ter po vplivu poslancev izbije delavstvu še teh dvanaest minut! Čujemo, da naša organizacija priredi v kratkem že shod v ta namen.

Z lastnimi močmi.

Idrija. Podpisano društvo uljudno prosi dopisnika novice glede praznovanja 1. maja t. l. v listu »Naša Moč« št. 24 z dne 14. maja, ki piše med drugim: »Tudi nekaj našemljenih deklet je bilo pri sprevodu, radovedni smo, ako se bo prišla katera izmed teh zopet ponujati k našemu gospodarskemu društvu, češ, sprejmite me za prodajalko, kot se je že zgodilo.« Dopisnik naj namreč pove v ravno tem listu, ali pa tudi osebno, ali pismeno naznani načelnistvu podpisanega društva, katero deklet se je udeležilo mokrškega spreveda dne 1. maja, ter da je potem prosilo kot prodajalka pri podpisanem društvu, da morda ne bode kako deklet po nedolžnem škodo trpelo. Ako dopisnik iste novice tega ne stori, ga je smatrati, da le želi škodovati neki neljubi mu prodajalki v podpisanem društvu. — Za krščansko gospodarsko društvo: Franc Svetličič, načelnik. — Leopold Lapajne.

Jesenice. Naš tovariš J. Krivc je sklical na nedeljo pri Sv. Križu nad Jesenicami shod. Da pokažemo delavci zaupanje našim poslancem, udeležilo se je shoda tudi čez 200 delavcev. Shod je spretno vodil tovariš Čebulj. Poslanec gospod župnik Piber je govoril o raznih postavah, katere se imajo preurediti ter o sedanjih obstrukcijah v deželnem zboru. Govoril je tudi g. kaplan Čuk ter g. župnik Skubic z Jesenic. Delavstvo je ogorčeno protestiralo proti liberalni obstrukciji ter izreklo našim poslancem neomajano zaupanje. Rdeči shod minulo nedeljo dopoldan se je vršil brez vse s slave. Rdečkarji so vpili nad Kristanom, da je v njihovem konsumu dražje kot v starem. Čudni ljudje. Po gostilnah vpijejo, koliko je ceneje v njihovem konsumu, na Kristanovem shodu pa vpijejo, da je v njihovem dražje. To so gotovo rdeči backi, ki niso bili nikdar pri našem konsumu ter so le zabavljali čez njega. Pri rdečem so pa vpisani. Zabavljali ste pred leti čez naš konsum, ki je uredil cene na Jesenicah. Ko je pričel naš konsum delovati, so trgovci cene znižali ter vpeljali dividende po 2 do 3 odstotke. Vam ni bilo prav. Sedaj, ko sta dva, pa »dopelt« zabavljate. No! Osel riga!

Vič - Glince. Močna je vez ljubezni med ve nim delavstvom, katere tudi bridka smrt ne pretrga. O tem smo se prepričali pri naš zadnji nedelji. Spremili smo na pokopališče med tobačnim delavstvom priljubljeno, prerano umrlo Miciko Aleš. Skoraj na Viču še nismo videli toliko občinstva za pogrebom. Za križem nesla se je zastava krščanske socialne zveze, za katero so se uvrstile članice. Krasne vence nosili so člani kat. slov. izobraževalnega društva. Glinjivo je bilo slišati glasno molitev zlasti iz vrst mnogoštevnih možakov. Kot bivši članici in dobroznani izvrstni sopranisitnji so pevec tukajšnjega katoliškega slovenskega izobraževalnega društva pred hišo žalosti in na pokopališču v slovo nad vse milo zapeli dve nagrobnici. — Mnogo Ljubljancev je prihitelo v nedeljo na Vič, misleč, da se bode ponovila igra »Miklova Zala«, kakor je bilo naznanjeno. A vsled pogreba smo jo morali preložiti na prihodnjo nedeljo. Torej Ljubljančani in drugi somišljeniki prihodnjo nedeljo t. j. 17. oktobra ob 4. uri popoldne na svidenje na Pavličevem vrtu, da vidite, česar v nedeljo niste videli.

Idrija. Ob desetletnici obstanka »Krščanskega gospodarskega društva« v Idriji. Brezobraznost idrijskih klerikalcev pač presega že vse meje, pod tem naslovom je napisal nam znani dopisnik v »Slov. Narodu« št. 155 z dne 12. julija t. l. med drugim tudi: da ministrstvo za javna dela daje v najem klerikalcem za borih 200 K na leto celo erarično poslopje, dočim bi lahko erar dobival najmanj 1200 K najemščine za poslopje. Ravno v tej obliki piše Ante Kristan v svojem lističu »Lažinapreju« št. 18 z dne 18. septembra t. l., ter pravi, da vedo za ljudi, ki plačujejo za slabše prostore brez vrta in morajo hišo sami popravljati, nad 3000 kron letno, ne pa bagatelo 200 K. Povej no, Tonče, katera hiša v Idriji nese letno 3000 K. Obžalovanja vredna Ante in njega zaročenec Julče, ki vaju tako peče tale najemščina. Ko-

liko pa v resnici dobiva erar letno za tole hišo od gospodarskega društva, nam kaže sledeči izkaz. Leta 1899. najemščina, hišni davek in pridobinski davek 100 K 78 vin., užitnina 174 K 72 vin., skupaj 275 K 50 vin. Leta 1900. najemščina, hišni davek in pridobn. davek 389 K 65 vin., užitnina 1470 K 10 vin., skupaj 1859 K 75 vin. Leta 1901. najemščina, hiš. davek, pridobinski davek 521 K 76 vin., užitn. 2923 K 54 vin., skupaj 3445 K 27 vin. Leta 1902. najemščina, hiš. davek, pridobn. davek 688 K 18 vin., užitn. 2727 K 15 vin., skupaj 3992 K 36 vin. Leta 1903. najemščina, hiš. davek, pridobn. davek 913 K 05 vin., užitn. 3079 K 31 vin., skupaj 3992 K 36 vin. Leta 1904. najemščina, hiš. davek, pridobn. davek 1270 K 74 vin., užitn. 2438 K 73 vin., skupaj 3709 K 47 vin. Leta 1905. najemščina, hiš. davek, pridobn. davek 1409 K 58 vin., užitn. 2261 K 54 vin., skupaj 3671 K 12 vin. Leta 1906. najemščina, hiš. davek, pridobn. davek 1287 K 61 vin., užitn. 2393 K 03 vin., skupaj 3680 K 64 vin. Leta 1907. najemščina, hiš. davek, pridobn. davek 1426 K 81 vin., užitn. 2416 K 42 vin., skupaj 3843 K 23 vin. Leta 1908. najemščina, hiš. davek, pridobn. davek 1496 K 88 vin., užitn. 2385 K 81 vin., skupaj 3882 K 69 vin. Skupna svota: najemščina, hišni davek in pridobinski davek 9505 K 04 vin., užitnina 22.270 K 32 vin., skupaj 31.775 K 36 vin.

Krvóses kapitalizem.

Sava. V pokariji je vpeljeno že več časa suženjstvo, katero izvršuje naš mojster. Mi dobro vemo, da bi ravnatelj tega ne trpel, ko bi vedel, ter da bi te lumparije odpravil. Žalostno je to pri nas, ker delavcu gospod ravnatelj ne veruje, ako se pritoži, ampak le mojstra je verjeto. Ko bi enkrat do tega prišlo, da bi se tudi delavcu verjelo, ko resnico govori, bi se ne bilo treba po listih pritoževati, tako smo pa prisiljeni. Ni li to suženjstvo, ako delavec pride par minut pozneje na šiht, a pa mojster za pol dni domu spodi? A mojstra pa ni nobeden domu gnal, ko je minuli ponedeljek prišel na šiht, ko je bila ura že sedem proč. Ni li to suženjstvo, ako delavcu pade plahte iz zabojev, ter ga zato mojster kaznuje za dve kroni? Koliko lepih žeblicev gre ponoči na povelje mojstra v Martinove peči, pa ni nič kazni, delavec je pa takoj kaznovan. Pravica, kje si?

V mrzli valjavnici imamo polovico preveč mojstrov, posebno novi se poslužujejo vseh lumparij, da bi prišli do večje veljave. Minuli mesec so pogruntali z vodjem žičkarije, da je bilo vsakemu delavcu v mrzli valjavnici od plače odtrgano 20 kron. Menda zaradi tega, da bodo mojstri lažje lumpali.

»Naprej« ima zmiraj veliko poročati o prepovedanih igrah, katere menda klerikalci igrajo, ter kliče vse vrage na pomoč. Mi smo že povedali, da take igre le rdeči igrajo. Zadnjo nedeljo so šli rdeči »fucat« v Hrenovico, namesto k maši. Pa na Jesenicah imamo orožnike tudi za rdečkarje. Ko zagledajo ti rdeči strahopetneži orožnike, dobe zajčjo korajžo, smuk v grmovje. Eden je bil celo tako korajžen, da je kar čez zid na železniški tir skočil. Obležal je nezavesten ter si izbil več zob. Prepeljali so ga v bolnišnico. Take posledice rode Kristanovi nauki. Da bi bil šel k maši, pa bi imel zobe.

Soc. demokraško petolizstvo. Hinavsko pedizstvo soc. demokratov, se kaže v nešteti dejstvih. Tako imamo v Ljubljani nekaj tujcev, ki z lizunstvom služijo kruh v prvi vrsti in v drugi šele z delom. Priklatlilo se je v Ljubljano nekaj dunajskih pekov, katere so na Dunaju menda že povsod spodili. Tu pa hočejo naše rojake in poštene delavce metati na cesto brez vsakega povoda. Kdor ni soc. demokrat, — beži. Ali je to kaka pravica? V Schreyjevi delavnici se nahaja neki Schupina, ki ima vso komando v tej delavnici, dela z jezikom veliko, več kot z rokami. Ta je spravi našega Urbarja iz službe. Urbar je znal delati 15 let vsa dela, sedaj pa kar naenkrat ne zna nič več. Ali je to prav, da vržejo na cesto človeka, ki je skozi 15 let pošteno delal in pustil svoje moči podjetju in to brez vzroka? Ali ve gospod Schrey zakaj je odslovil Urbarja? Ali so mu kot pristašu slovenske liberalne stranke res ljubši dunajski soc. demokrati, ki se mu znajo prilizovati, kakor pa poštene slovenski delavci? Ali se boji soc. demokracije?

Bodi kakorkoli. Urbar je šel iz dela, ker ga je izpodrinilo soc. demokraško hinavsko lizunstvo.

Prometna zveza.

Delavstvo v kurilnicah na južni železnici je vložilo na glavno direkcijo prošnjo, naj bi se njim, kakor tudi klučavničarjem in drugim, dovolilo v sobotah popoldne od druge ure naprej

presto. Delavstvo je pripravljeno pri neodložljivih delih delati tudi čez poldne.

Poslanci S. L. S. v deželnem zboru so se prav krepko potegnili za poštene delvace in čuvaje na državni železnici.

Poslanec Jarc, Piber in Lavrenčič so v seji dne 9. oktobra vložili na deželnega predsednika barona Schwarza sledečo interpelacijo:

Žalosten položaj železniških čuvajev.

V jako žalostnem položaju se nahajajo na teh progah železniški čuvaji. Njihova služba je silno naporna, ker morajo z vso pozornostjo čuti po 18 ur na svojem mestu, kar je zlasti v zimskem času neznosno. Nasproti temu pa imajo samo po 12 ur počitka, tako da delo in počitek nista v nobenem razmerju. A gorje čuvaju, če bi pri delu zadremal. Kako lahko obnemore, ker mora imeti v evidenci odločeno mu progo, tako da napravi v času službe hoje 12 do 16 kilometrov.

Plača njihova temu delu ni primerna, tako da komaj životarijo. Plača se jim je sicer izboljšala, a se ni oziralo na službena leta. Opetovano so že prosili za draginjsko doklado, ki je opravljena zlasti tam, kjer je razvit promet tujcev. Kakor je imela direkcija srce za čuvaje po Goriškem in jim podelila takozvano »Kraško doklado«, tako je dolžna jo dati tudi čuvajem na Gorenjskih progah. Danes je položaj tak, da čuvaj na južni strani bohinjskega predora, ker stanuje v Podbrdu, uživa to doklado, oni na severni strani pa ne, ker stanuje v Bohinjski Bistrici.

Mnogo sekatur morajo prestatj čuvaji, kadar prosijo za dopust, pri čemer se posebno odlikuje neki Slovencev sovražni komisar pri sekciji na Jesenicah. Starokopitna je tudi navada, da dobi čuvaj dopust samo jutraj ob 6. uri.

Še slabši je pa položaj za pomožne čuvaje, ki morajo včasih stanovati daleč od proge, tako da ima marsikateri po uro hoda tja, uro hoda nazaj. Kljub temu pa imajo 16 ur dela in 16 ur počitka.

Slabe razmere delavcev na progih.

Posebno slabe so razmere delavcev na progih. Ko je sprejet tak delavec, znaša njegova dnina 2 K 20 v. S to pičlo plačo ne more živiti družine; saj mora vse kupiti in plačevati drago stanovanje. V Bohinjski Bistrici morajo stanovati delavci v mrzlih in vlažnih stavbah, zgrajenih začasno, ko se je gradil predor. Prejšnji ravnatelj je sicer obljubil, da bo zvišal plačo na 2 K 60 v, a zgodilo se to do zdaj ni.

Po sedaneji praksi je delavec popolnoma zavisen od milosti prožnega mojstra. Ta delavce najema in izplačuje, s čimer je odprta pot korupciji. Znani so slučaji, da je morala delavčeva žena prinesiti ženi prožnega mojstra surovega masla ali česa drugega, da je bil delavec sploh sprejet. Radoyljiška sodnija je morala že opetovano posvetiti v te koruptne razmere, a direkcija je gluha in mutasta. Tak mojster je celo kaznoval čuvaja, češ, da je govoril s svojim poslancem. Ti ljudje pa veljajo pri direkciji več kakor zastopniki slovenskega ljudstva.

Z ozirom na navedene razmere, podprte z dokazi, si usojajo podpisani vprašati gospoda deželnega predsednika:

1. Ali so mu znane te razmere na gorenjskih progah državnih železnic?

2. Ali hoče o tem obvestiti direkcijo državnih železnic v Trstu, oziroma železniško ministrstvo na Dunaju, ter zastaviti svoj vpliv, da se čimprej odpravijo opisane neznosne razmere?

Veliko razburjenje vlada med železničarji, ker se razširja vest, da se hočejo omejiti železničarjem vozne ugodnosti. Stvar pa je takale: Dunajski svobodomiseln list »Die Zeit«, ki hoče vedno kako novo senzacijo prva vreči med svet, je dne 23. septembra pisala sledeče: »Zvedeli smo, da namerava železniško ministrstvo zelo omejiti vse vozne ugodnosti, ki jih imajo železniški uradniki in uslužbenci. Doslej so obstale te ugodnosti v izdajanju režijskih voznih kart, do katerih so imele pravico tudi železničarske žene in otroci. Na prošnjo pa so dobili uradniki kakor tudi uslužbenci proste vožnje karte za osobne in tudi za brzovlake. Zdaj pa ima železniško ministrstvo načrt, ki je podoben istemu v Nemčiji, po katerem žene in otroci železničarjev sploh ne dobe ugodnosti pri vožnih kartah. Uslužbenci pa lahko dobe, ako naenkrat lvože gotovo svoto denarja, posebno legitimacijo, ki jim daje pravico proste vožnje in sicer na vseh avstrijskih državnih železnicah. Pri porabi brzovlakov pa se mora še vselej posebej doplačati. Režijske cene pa se bodo povišale za 60 odstotkov. Povod tej reformi so dale železniškemu ministrstvu brezštevilne pritožbe vo-

zečega se občinstva, ki se pritožuje, da se vedno vozi preveč železniških uslužbencev in pa proračunske težave.« Gotovo je, da je ta novica, ki so jo hiteli prinašati tudi drugi listi, posebno pa vsi soc. demokratski, vzbudila veliko razburjenje med železniškimi uslužbenci. Soc. demokratje so imeli že nebroj shodov radi te stvari in eden je bil celo v Ljubljani prošlo nedeljo. Mi smo se pa obrnili v tem oziru na centralo »Prometne zveze« na Dunaju, ki nam je pa stvar natančno razložila. »Prometna zveza« pravi: Dasiravno nam ni bilo neznano, da že leta gotovj ljudje v železniškem ministrstvu tultajo, kako bi omejili vožne ugodnosti svojim uslužbencem, posebno še uradnikom, in da se je tudi pri zadnji proračunski razpravi v državnem zboru o tem namigavalo in govorilo, vendar se nam je zdela notica v listu »Die Zeit« in potem pa še v soc. demokratskih časopisih neverjetna, ki ima le namen, občinstvu navezati veliko časninarsko raco, železniške uslužbence pa razburiti. Posebno moramo to trditj o soc. demokratskih časopisih. Soc. demokrati vedo dobro, da jim od ne do dne zmanjkuje tal med železničarji, da jih potem lažje privežejo nase, ker jim obljubijo prav dobro in odločno pomoč, seveda ne brez običajnih kronc in desetic. Tajnik »Prometne zveze« je šel še isti dan v železniško ministrstvo, kjer je razložil umljivo razburjenje med železničarji vsled notice v listu »Die Zeit« in prosil gospoda sekcijkega načelnika Rölla za pojasnilo. Gospod sekcijjski načelnik Röhl je odgovoril: »da v tej notici, ki povzroča umevno razburjenje pri železničarjih, ni niti besedice resnične in bo železniško ministrstvo to notico primerno popravilo.« Naši člani pa naj bodo prepričani, da bomo v vsakem slučaju kadar bi se hotelo oškodovati železničarje, krepko nastopili in vse dopustno storili, da se odvrnejo vse krivice, ki bi pretile železničarjem. Zdaj pa vse skup ni bilo prav nič resnično, zato pa je prav grdo od soc. demokratov, da se hvalijo, da je njihova organizacija preprečila krivico, ki jo je hotelo storiti železniško ministrstvo nad ubogimi železničarji in njihovimi družinami. Tu se ni nameravalo nobene krivice storiti zato je tudi ni mogel nikdo preprečiti. Dosti pa se je zgodilo krivic železničarjem takrat, ko so mislili soc. demokratski voditelji, da jim železničarji brezpogojno zaupajo, pa voditelji niso preprečili krivic, dasiravno bi jih bili prav lahko. Soc. demokratski voditelji in ž njimi vsi, ki svobodno in židovsko mislijo, mislijo in špekulirajo vedno le na to, kako bi ljudstvo razburili, potem pa bi igrali rešitelje ljudstva in s tem želi lepe svetle kronce. Ali povemo vam odkrito, danes ni več čas zato in vašo pšenico vam je toča pobila.

Okno v svet.

Državni zbor je sklican na dan 20. t. m. dopoldne ob 11. uri. Takozvane »stranke dela« so storile med počitnicami vse, za delonezmožnost državne zbornice. Vlada hoče baje ugoditi Nemcem glede učnega jezika v Dol. in Gor. Avstriji. Napetost je vsled tega velikanska.

Deželni zbor kranjski je vkljub nekaterim poizkusom liberalcev preprečiti delo izvršil celo vrsto za ljudstvo koristnih in potrebnih stvari. Tako se je spremenil losvski zakon in volivni red za občine. Zaradi nedostojnega vedenja v zbornici sta bila od treh sej izključena poslanca Turk in Zupančič. Listj poročajo, da je bil Turk nekoliko nadelan, ker bi sicer ne markiral v zbornici na ta način svojega obrtnega poklica. On je namreč »furman«. G. deželni glavar je vstrajal celih 17 ur na predsedskem sedežu. Čast mu!

Volitve v deželni zbor goriški so tudi pokazale, da liberalstvo čimdalje bolj gineva v Slovencih. V kmečkih občinah je S. L. S. zmagala sijajno, le en liberallec je bil izvoljen in sicer na Krasu. Pa tudi tu se dani, in tako je prav!

Ne pozabite, da je treba delati na vso moč za Vaše glasilo »Našo moč«. Čim več naročnikov, tem večji upliv bo imelo Vaše glasilo.

**Priporočamo našim rodbinam
KOLINSKO CIKORIJO.**

A. Lukič

Slovenska

konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke in deklice

Ljubljana
Pred škofijo 19.

A. Žibert

Ljubljana, Prešernove ulice

priporoča

**svojo veliko zalogo čevljev
domačega izdelka.**

SL. OBČINSTVU SE VLJUDNO PRIPOROČA

SPECERIJSKA TRGOVINA

IVANA TONICH

TRŽAŠKA CESTA ŠT. 4.

Lekarniško naznanilo.

**Mayr'jevo lekarno 'Pri zlatem jelenu'
na Marijinem trgu v Ljubljani.**

Upam, da mi bo slav. občinstvo kot večletnemu sotrudniku te lekarne dosedanje zaupanje ohranilo tudi za prihodnje ter se priporočam za nadaljno blagohotno naklonjenost in beležim z odličnim spoštovanjem

Mag. pharm. Rihard Sušnik, lekarnar.

V Ljubljani, dne 1. oktobra 1909.

Dovoljujem si p. n. slav. občinstvu vljudno naznaniti, da sem z dnem 1. oktobra t. l. kupnim potom prevzel

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

Ljubljana, Glavni trg 5.

Največja in najlepša zaloga
konfekcije za gospode in
dečke kakor tudi vedno zad-
nje novosti za dame in de-
klce. — Cene jako nizke.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10

priporoča svojo

trgovino s klobuki in čevlji

Velika zaloga.

Solidno blago.

Zmerne cene.

Velika zaloga. Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin,
pričetih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih
čipk, vstavkov, svile, volne, bombaža itd.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:

rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat itd.

Predtisk in vezenje monogramov ter drugih risb.

Primerna darila za godova in druge prilike.

Priporoča se velespoštovanjem

F. Meršol, Ljubljana, Mestni trg šte. 18.

Velika zaloga. Nizke cene!

Zastonj

torej brezplačno
dobi vsak človek

v lekarni Trnkóczy zraven

rotovža, lepo tiskano deset

zapovedi za zdravje.

Tudi po pošti se brezplačno

razpošiljajo.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta šte. 8, pritličje

lastna glavnica K 354.645-15

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure
zjutraj do 1. ure popoldne, ter jih obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik
od vsacih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne
da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštno-hranilne položnice na razpolago.

Fotografski umetni zavod

Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice št. 15.

Izvrševanje vseh v fotografsko
stroko spadajočih naročil, kakor:
povečevanje, reproduciranje, foto-
grafiranje tehničnih predmetov,
interierjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v
največji množini.

Kdor hoče varno, mirno in hitro v

AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. de-
želne vlade potrjenega glavnega zastopnika

Fr. Seunig, Ljubljana

Kolodvorske ulice šte. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Viktoria	nosil 25.000 ton
Amerika	24.000
President Lincoln	20.000
President Grant	20.000

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi
direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo
samo 1 $\frac{1}{2}$ dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov
po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9

priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Ustanov-
ljeno leta
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani
prej g. Jos. Černe. Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu
priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in pristanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.
Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam svojo iz-
redno veliko zalogo furatur. — Glavno za-
stopstvo za Kranjsko zalogo strun za nihalne ure
v vseh dolžinah in debelostih.
Slovenske plošče za gramofone, kakor tudi gramo-
fone in igre.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani
in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Janko Češnik

(pri Češniku)

Stritarjeve ulice LJUBLJANA Lingarjeve ulice
v kateri dobite vedno v veliki izbiri
najnovejše blago za ženska in
moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva. Cene najnižje.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12. ure po 4 $\frac{3}{4}$ %, to je: daje za 200 kron 9 kron
50 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot
gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje
prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r.,
predsednik. podpredsednik.

Pivovarna J. PERLES

Ljubljana, Prešernove ulice 7, Ljubljana

priporoča
izvrstno marčno pivo v sodčkih in
steklenicah.

Najstarejša svečarska tvrdka. — Ustan. pred 100 leti.

FR. ŠUPEVC

priporoča veleč. duhovščini ter slavnemu občinstvu

zajamčeno pristne čebelno-voščene sveče

voščene zvitke, izborni med-pitanec
koji se dobiva v steklenicah, skatljah in skafih v poljubni
velikosti ter poceni. — Za obila naročila se toplo priporoča
in zagotavlja točno in pošteno postrežbo.

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice št. 7. Perlesova hiša.

Prva slovenska
modna trgovina

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19

se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Na drobno!

A. Šarabon

Na debelo!

Glavna trgovina:
Zaloška cesta 1

Ljubljana

Filijalka:
Martinova cesta 24

Velika zaloga specerijskega blaga, žganja, moke in deželnih pridelkov.

Novourejena pražarna za kavo z električnim obratom.

Vsak dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudninske vode.